

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ*****«Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Αττικής, Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις»*****I. Γενικά**

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, όπως αυτό διαμορφώθηκε από την αρμόδια επιτροπή, τροποποιούνται το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (Μέρος Πρώτο) και το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (Μέρος Δεύτερο). Το μέρος Τρίτο διαλαμβάνει λοιπές διατάξεις.

Ως Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (εφεξής ΡΣΑ) ορίζεται το σύνολο των «στόχων, των κατευθύνσεων πολιτικής, των προτεραιοτήτων, των μέτρων και των προγραμμάτων που προβλέπονται από το νόμο αυτό ως αναγκαίων για τη χωροταξική, πολεοδομική και οικιστική οργάνωση της Αττικής και την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης» (άρθρο 1 παρ. 1). Η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης του νέου ΡΣΑ προκύπτει από τις εξελίξεις σε δημογραφικό, παραγωγικό, οικονομικό, κοινωνικό επίπεδο (βλ. Αιτιολογική Έκθεση σελ. 1-2).

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, ορίζονται οι κατευθύνσεις και το πεδίο εφαρμογής του ΡΣΑ. Επίσης, ορίζεται ότι το νέο ΡΣΑ επέχει θέση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Περιφέρεια της Αττικής (Μέρος Πρώτο, Κεφ. Α΄, άρθρο 1 παρ. 4. Βλ. και άρθρο 8 του ν. 4269/2014).

Ως στρατηγικοί στόχοι του ΡΣΑ τίθενται α) η ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Αθήνας και της Αττικής, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης σε όλους του τομείς δραστηριοτήτων, β) η βιώσιμη χωρική ανά-

2

πτυξη, η εξοικονόμηση πόρων, η αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, και γ) η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και η εξισορρόπηση στην κατανομή των πόρων και των ωφελειών από την οικονομική ανάπτυξη (Κεφ. Β΄, άρθρο 3). Για την εκπλήρωση των ανωτέρω στόχων προβλέπονται σχετικά μέσα (άρθρα 4-6).

Περαιτέρω, η Περιφέρεια της Αττικής διαιρείται, από άποψης χωροταξικής οργάνωσης, σε τέσσερις ενότητες (Κεφ. Γ΄, άρθρο 8) για τις οποίες θα ισχύουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις (άρθρο 9). Ορίζονται, επίσης, άξονες και πόλοι ανάπτυξης με στρατηγικό χαρακτήρα, οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε άξονες διεθνούς και εθνικής εμβέλειας, άξονες μητροπολιτικής ακτινοβολίας, άξονες ενδοπεριφερειακής σημασίας, και πόλους διεθνούς και εθνικής εμβέλειας, πόλους εθνικής και μητροπολιτικής εμβέλειας και πόλους ενδοπεριφερειακής εμβέλειας, και ορίζονται προτεραιότητες ως προς την κατεύθυνση της ανάπτυξής τους (άρθρο 11).

Εξ άλλου, για την προώθηση της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια υιοθετείται πρότυπο οικιστικής ανάπτυξης, συμφώνως προς την αρχή της συμπαγούς πόλης, στο πλαίσιο του οποίου η κάλυψη των οικιστικών αναγκών επιδιώκεται κυρίως μέσα στην ήδη θεσμοθετημένη αστική γη (Κεφ. Δ΄, άρθρο 12). Η οικιστική ανάπτυξη διοχετεύεται καταρχήν στις υφιστάμενες πόλεις και οικισμούς, με αποφυγή κατάληψης περιαστικού και εξωαστικού χώρου, ενώ οι επεκτάσεις των σχεδίων πόλης ή οι νέες αναπτύξεις είναι περιορισμένες και αποδεκτές μόνον εφόσον η αναγκαιότητα τους τεκμηριώνεται (Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 12). Επίσης, προβλέπονται ολοκληρωμένες αναπλάσεις για την αναζωογόνηση του αστικού ιστού (άρθρο 13), μητροπολιτικές παρεμβάσεις σε ζωτικές εκτάσεις του αστικού ιστού (άρθρο 14), μέσα για την ανάδειξη και προστασία της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (άρθρο 15) και κατευθύνσεις ως προς τη διαχείριση του παράκτιου χώρου (άρθρο 16).

Στο ΡΣΑ περιλαμβάνονται στόχοι και μέσα για την προστασία του περιβάλλοντος (Κεφ. Ε΄, άρθρα 17-19, 21-22) και τη διαχείριση των υδάτων (άρθρο 20).

Ακολουθως, θεσπίζονται κατευθύνσεις ως προς την οργάνωση και την ενίσχυση της παραγωγής κατά τομείς (Κεφ. Στ΄, άρθρα 23-28) και την οργάνωση του δικτύου μεταφορών και μετακινήσεων (Κεφ. Ζ΄, άρθρα 29-32). Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει επίσης διατάξεις ως προς την εφαρμογή του ΡΣΑ (Κεφ. Η΄ άρθρα 33-37) και τη στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων επ' αυτού (Κεφ. Θ΄ άρθρα 38-41).

Ως Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (εφεξής ΡΣΘ) ορίζεται το σύνολο «το σύνολο των κατευθύνσεων πολιτικής, των προτεραιοτήτων, των στό-

3

χων, των προτεραιοτήτων, των προγραμμάτων και των μέτρων που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο ως αναγκαίων για τη χωροταξική και οικιστική οργάνωση, την οικονομική ανασυγκρότηση και την περιβαλλοντική προστασία της περιοχής του νέου ΡΣ (...) σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης» (Μέρος Δεύτερο, Κεφ. Α΄ άρθρο 42 παρ. 1). Η αναγκαιότητα θέσπισης νέου ΡΣΘ προκύπτει ιδίως από «τις εκτεταμένες αλλαγές που επήλθαν στη συνολική φυσιογνωμία, στα παραγωγικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, στο μέγεθος του πληθυσμού και στην κοινωνική σύνθεσή του, στη χωρική οργάνωση των αστικών και μη λειτουργιών, στην κατάσταση των υποδομών και στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης» και τη συνεχή επέκταση του αστικού ιστού πέραν των ορίων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος ή ακόμη και της Περιαστικής Ζώνης Θεσσαλονίκης και τη δημιουργία εκτεταμένων λειτουργικών συνδέσεων της ευρύτερης περιοχής Θεσσαλονίκης με άλλα περιμετρικά αστικά κέντρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (βλ. Αιτιολογική Έκθεση σελ. 20-21).

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του ΡΣΘ. Ως στρατηγικοί στόχοι του ΡΣΑ τίθενται η προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, η προώθηση της χωρικής και της κοινωνικής συνοχής, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η εξασφάλιση της οικολογικής ισορροπίας και η προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων (άρθρο 43).

Το νέο ΡΣΘ οργανώνεται ως προς τον χώρο και εξειδικεύεται ως προς τους στόχους και τα μέτρα που περιλαμβάνει συμφώνως προς τις επιταγές του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας. Κατά τον ν. 4269/2014, «[κ]ατά την κατάρτιση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Κεντρικής Μακεδονίας (...): αα) Ενσωματώνονται ισχύουσες κατευθύνσεις του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Θεσσαλονίκης δυνάμεις να εξειδικεύονται ή και να συμπληρώνονται (...)» (άρθρο 8 περ. γ του ν. 4269/2014).

Ορίζονται οι επιμέρους χωρικές ενότητες για την εφαρμογή του ΡΣΘ και καθορίζονται οι στόχοι και οι κατευθύνσεις για αυτές (Κεφ. Β΄ άρθρα 47-50). Θεσπίζονται διατάξεις για την οργάνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων, τις μεταφορές, τα δίκτυα ενέργειας και τηλεπικοινωνιών και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων και ατυχημάτων (Κεφ. Γ΄ άρθρα 51-55). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις πολεοδομικού χαρακτήρα (Κεφ. Δ΄ άρθρα 56-60), μέτρα περιβαλλοντικής πολιτικής (Κεφ. Ε΄ άρθρα 61-69), διατάξεις για την εφαρμογή του ΡΣΘ (Κεφ. Στ΄ άρθρα 70-76), και τη σχετική στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Κεφ. Ζ΄ άρθρα 77-80).

Στο Μέρος Τρίτο του νομοσχεδίου (άρθρα 81-85) θεσπίζονται λοιπές δια-

4

τάξεις όπως το κανονιστικό πλαίσιο και η πολεοδομική οργάνωση της περιοχής Ν. Φιλαδέλφειας Αττικής για τη δημιουργία κέντρου αθλητισμού, μνήμης και πολιτισμού (άρθρο 81), ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της ΔΕΗ Α.Ε. και θυγατρικών της (άρθρο 83) καθώς και θεμάτων Ανεξάρτητων Συστημάτων Φυσικού Αερίου (άρθρο 84).

Με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος, «έχει αναχθεί σε συνταγματικώς προστατευόμενη αξία το οικιστικό, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, από το οποίο εξαρτάται η ποιότητα ζωής και η υγεία των κατοίκων των πόλεων και των οικισμών. Οι συνταγματικές αυτές διατάξεις απευθύνουν επιταγές στο νομοθέτη (...) να ρυθμίσει τη χωροταξική ανάπτυξη και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας με βάση ορθολογικό σχεδιασμό υπαγορευόμενο από πολεοδομικά κριτήρια, σύμφωνα με την ιδιομορφία, την φυσιογνωμία και τις ανάγκες κάθε περιοχής. Κριτήρια για την χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών είναι η εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας και της ανάπτυξεως των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων. Συνεπώς, για τη θέσπιση των σχετικών ρυθμίσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο από τη Διοίκηση όσο και από τον τυπικό νομοθέτη τα πορίσματα και οι εφαρμογές των επιστημών της χωροταξίας και της πολεοδομίας, αλλά και κάθε άλλης επιστήμης που σχετίζεται με τη συγκεκριμένη ρύθμιση (...) Κατ' ακολουθίαν τούτων, απαγορεύεται, καταρχήν, η λήψη μέτρων που επιφέρουν την επιδείνωση των όρων διαβίωσης και την υποβάθμιση του υπάρχοντος φυσικού ή του προβλεπόμενου από την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία οικιστικού περιβάλλοντος (...) Εάν δε τέτοια μέτρα ληφθούν με νόμο, πρέπει είτε σε αυτόν είτε στην εισηγητική του έκθεση και τα συνοδεύοντα αυτήν στοιχεία ή τις συζητήσεις στη Βουλή ή, τέλος, τις συντρέχουσες πραγματικές συνθήκες υπό τις οποίες κατέστη αναγκαία η ψήφισή του, να προκύπτει ο ειδικός πολεοδομικός λόγος ο οποίος επέβαλε τη λήψη τους (...). Ειδικότερα, κατά τον καθορισμό ή την τροποποίηση των χρήσεων γης και τον καθορισμό του συντελεστή δόμησης, που συνιστούν ουσιώδη στοιχεία της κατά τα ανωτέρω επιβαλλόμενης ορθολογικής χωροταξίας και πολεοδομίας και καθορίζουν την πολεοδομική φυσιογνωμία κάθε οικισμού, από την οποία, εν όψει και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, εξαρτάται η λειτουργικότητά του, πρέπει να αναζητείται ο πλέον πρόσφορος τρόπος θεραπείας των πολεοδομικών αναγκών, δυνάμει γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων, συναπτομένων προς τον σεβασμό του περιβάλλοντος, την ασφάλεια, υγιεινή, αισθητική αλλά και τη λειτουργικότητα των πόλεων και των οικισμών, την ικανότητά τους, δηλαδή, να επιτελούν την κύρια λειτουργία τους και γι' αυτούς αλλά και για το ευρύτερο χω-

ρικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται (...» (ΣτΕ [ΟΛ] 376/2014, σημ. 13).

Ο χωροταξικός σχεδιασμός γίνεται «στα πλαίσια της αρχής της αειφορίας (βιώσιμης ανάπτυξης), δηλ. της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων προς όφελος όχι μόνο της παρούσης γενεάς αλλά και των μελλοντικών, μέσω της οργάνωσης των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων (φυσικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών) στον χώρο (...). Πρόκειται για συνολικό, υπερτοπικό και υπερέχοντα σχεδιασμό, με τον οποίο, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, τίθενται οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στα πλαίσια πάντοτε του φυσικού περιβάλλοντος και της διαφύλαξης των φυσικών πόρων. Προς τον σχεδιασμό αυτό εναρμονίζονται όλοι οι άλλοι σχεδιασμοί. Ο χωροταξικός σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της ισόρροπης σχέσης μεταξύ πυκνοκατοικημένου και υπαίθριου χώρου, της διασφάλισης υγιεινών συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο των περιοχών, της ισόρροπης ανάπτυξης σε μέσα υποδομής, της προστασίας της φύσης και του τοπίου, της πρόληψης της βλάβης του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των ελεύθερων χώρων ως χώρων αναψυχής καθώς και της διαφύλαξης των πρώτων υλών. Με βάση τις αρχές αυτές τα χωροταξικά σχέδια αναφέρονται στην εξέλιξη του πληθυσμού και τις συνθήκες απασχόλησης, στη διάρθρωση των οικισμών και των ελεύθερων χώρων, στα δίκτυα συγκοινωνιών και λοιπών υποδομών, στην ενέργεια και στη διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων. Οι προβλέψεις των χωροταξικών σχεδίων εξειδικεύονται με τον πολεοδομικό σχεδιασμό, ο οποίος συνιστά σχεδιασμό μικρής κλίμακας. Η πολεοδομία αποσκοπεί στη δημιουργία βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος, στη διασφάλιση υγιεινών συνθηκών στέγασης και εργασίας και την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών του πληθυσμού καθώς και των αναγκών της οικονομίας, με βάση τις αρχές της φειδωλής και φιλικής προς το περιβάλλον χρησιμοποίησης του εδάφους, της διατήρησης και βελτίωσης των αγροτικών περιοχών, των δασικών εκτάσεων και των υδάτων, της κατάληψης γεωργικής γης μόνο στο βαθμό που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για την ικανοποίηση στεγαστικών αναγκών και δεν υπάρχουν άλλες κατάλληλες εκτάσεις, της διαφύλαξης των αδόμητων χώρων, των οποίων δεν είναι απολύτως αναγκαία η εκμετάλλευση, της διασφάλισης των ελεύθερων χώρων και των λειτουργιών τους, της οργανωμένης ανάπτυξης στα μεγάλα αστικά κέντρα για την αποτροπή του κατακερματισμού του χώρου από την οικιστική εξάπλωση και την απρογραμματίστη περιαστική δόμηση, της ανάκτησης ελεύθερων χώρων στις πυκνοκατοικημένες περιοχές, της διασφάλισης της κατασκευής των δικτύων υποδομής και της σύνδεσης με αυτά, της πρόταξης της αξιοποίησης των υφισταμένων οικι-

6

σμών για ικανοποίηση οικιστικών αναγκών αντί της επέκτασης σε εκτός σχεδίου περιοχές, της προστασίας των μνημείων και του φυσικού τοπίου, της προστασίας του εδάφους από την υποβάθμιση που προκαλείται από τη στεγανοποίηση, τη διάβρωση, την πυκνή δόμηση, την κατάτμηση και την εκτέλεση έργων υποδομής. Στις αρχές αυτές πρέπει να υπακούουν οι θεσπιζόμενες κατ' ιδίαν πολεοδομικές ρυθμίσεις» (ΣΤΕ 602/2002).

Συμφώνως προς το ν.δ. 17.7/16.8.1923, με τις διατάξεις του οποίου τέθηκαν οι κανόνες πολεοδομικής σχεδίασης των οικισμών της χώρας βάσει της διάκρισης μεταξύ περιοχών που διαθέτουν σχέδιο πόλης και αυτών για τις οποίες δεν είχε εκπονηθεί σχέδιο, ο πολεοδομικός σχεδιασμός στη χώρα μας μέχρι το 1979 περιελάμβανε μόνο ένα στάδιο μελέτης. Καταρχάς γινόταν αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης με τη σύνταξη τοπογραφικού σχεδίου και τη συλλογική επεξεργασία διάφορων στοιχείων της προς πολεοδόμηση περιοχής και, ακολούθως, με την εκπόνηση του σχεδίου πόλης, απεικονίζονταν οι οικοδομήσιμοι και οι κοινόχρηστοι χώροι και ετίθεντο οι όροι της πολεοδομικής ανάπτυξης της περιοχής. Η εφαρμογή του σχεδίου πόλης ανετίθετο στην τοπική αυτοδιοίκηση. Εν συνεχεία, ο ν. 947/79 προέβλεψε δύο στάδια μελέτης: τη μελέτη οικιστικής ανάπτυξης ή αναμόρφωσης και την πολεοδομική μελέτη, η οποία προέβαινε σε λεπτομερή σχεδιασμό της προς πολεοδόμηση περιοχής. Ωστόσο ο νόμος αυτός δεν εφαρμόστηκε και αντικαταστάθηκε από τον ν. 1337/83, ο οποίος εισήγαγε το εξής πολεοδομικό καθεστώς: καθορισμό, καταρχάς, των γενικών αρχών και κατευθύνσεων για την ανάπτυξη της πολεοδομούμενης περιοχής και εκπόνηση, κατόπιν, του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, της Πολεοδομικής Μελέτης και της Πράξης Εφαρμογής (βλ. εκτενέστερα για τα παραπάνω σε Δ. Χριστοφιλόπουλο, ό. π. σελ. 28 επ., Β. Σκουρή, ό. π. σελ. 47 επ., Δ. Οικονόμου, Η σχέση των επιπέδων και των βαθμίδων του Πολεοδομικού Σχεδιασμού, σε Νόμος και Φύση, 2007). Με τον ν. 2508/1997 ορίστηκε ότι η διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού και της οικιστικής οργάνωσης πρέπει να πραγματοποιείται σε δύο στάδια: το πρώτο, γενικότερο, «στρατηγικό» στάδιο, στο οποίο περιλαμβάνονται το Ρυθμιστικό Σχέδιο, το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και το Σχέδιο Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), και το δεύτερο, το οποίο συνιστά εξειδίκευση και εφαρμογή του πρώτου σταδίου και περιλαμβάνει την Πολεοδομική Μελέτη και την Πράξη Εφαρμογής της.

Σε εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 24 για χωροταξικό σχεδιασμό εκδόθηκε ο ν. 2742/1999, με σκοπό να συμβάλει «(...) στην προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, στη διατήρηση των οικολογικών και πολιτισμικών αποθεμάτων και στην προβολή και ανάδειξη των συ-

γκριτικών γεωγραφικών, φυσικών, παραγωγικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας (...). Στην ενίσχυση της διαρκούς και ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας και της ανταγωνιστικής παρουσίας της στον ευρύτερο ευρωπαϊκό, μεσογειακό και βαλκανικό της περίγυρο (...) Στη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο σύνολο του εθνικού χώρου (...). Για την εκπλήρωση των στόχων αυτών κατά την κατάρτιση των χωροταξικών πλαισίων και λοιπών σχεδίων πρέπει να λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι ακόλουθες αρχές: «α. Η εξασφάλιση ισάξιων όρων διαβίωσης και ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης των πολιτών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας (...) β. Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και η βελτίωση των υποδομών (...) γ. Η διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη της οικιστικής και παραγωγικής πολυμορφίας, καθώς και της φυσικής ποικιλότητας στις αστικές και περιαστικές περιοχές, αλλά και στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στις παράκτιες, νησιωτικές και ορεινές περιοχές, καθώς και στις περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένη βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη. δ. Η εξασφάλιση ισόρροπης σχέσης μεταξύ του αστικού, περιαστικού και αγροτικού χώρου ε. Η κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική αναζωογόνηση των μητροπολιτικών κέντρων, των πόλεων και των ευρύτερων περιαστικών περιοχών τους (...)». Στο σύστημα χωροταξικού σχεδιασμού που εισήχθη με τον ν. 2742/1999, ως μέσα σχεδιασμού αναφέρονται το Γενικό και τα Ειδικά και Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (άρθρα 6-8).

Υπενθυμίζεται ότι, δια του εντελώς πρόσφατου ν. 4269/2014, το σύστημα χωροταξικού σχεδιασμού αναμορφώθηκε εξ ολοκλήρου. Κατά τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου, ο «χωρικός σχεδιασμός ασκείται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και διακρίνεται, ανάλογα με το περιεχόμενό του, σε στρατηγικό ή ρυθμιστικό (...) Στην κατηγορία του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού υπάγονται τα Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια (...) και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (...) Στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού υπάγονται τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια (...), τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια (...) και τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής (...)» (άρθρο 2).

Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, όπως το προτεινόμενο ΡΣΑ, αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων, με τα οποία παρέχονται οι κατευθύνσεις του στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο για: αα) την ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων αναπτυξιακών χαρακτηριστικών κάθε Περιφέρειας του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, όπως ιδίως της γεωργίας, του τουρισμού, του ορυκτού πλούτου, ββ) τη χωρική διάρθρωση των βασικών παραγωγικών τομέων και κλάδων, ιδίως αυτών που επηρεά-

8

ζουν σημαντικά τη φυσιογνωμία της Περιφέρειας, γγ) τη χωρική διάρθρωση των περιφερειακών δικτύων μεταφορών και της λοιπής τεχνικής υποδομής περιφερειακού ενδιαφέροντος, δδ) τη χωρική οργάνωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου, εε) την οικιστική ανάπτυξη και την εσωτερική οργάνωση και ανασυγκρότηση του αστικού χώρου, στστ) την ανάδειξη, προβολή και προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και του οικιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, εκάστης Περιφέρειας, ζζ) τον προσδιορισμό ενεργών παρεμβάσεων και προγραμμάτων χωροταξικού και αστικού χαρακτήρα, όπως ιδίως οι Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων». Κατά την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη οι άξονες και οι στόχοι της Εθνικής Χωροταξικής Στρατηγικής, το περιφερειακό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας. Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια πρέπει να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις των Εθνικών Χωροταξικών Πλαισίων, τις οποίες μπορεί και να εξειδικεύουν ή και να συμπληρώνουν, εφόσον υπάρχει ρητή προς τούτο πρόβλεψη από τα οικεία Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια (άρθρο 6 παρ. 1 και 2 του ν. 4269/2014). Η αρχή της υπεροχής των εθνικών πλαισίων έναντι των περιφερειακών φαίνεται να κάμπτεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις που προκύπτουν ασάφειες ή αντικρουόμενες κατευθύνσεις μεταξύ των Πλαισίων του Περιφερειακού και του Εθνικού Σχεδιασμού για την άρση των οποίων εκδίδεται σχετική απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας και σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕΣΥΠΟΘΑ).

Εξ άλλου, με το ν.δ. 1262/1972 «περί ρυθμιστικών σχεδίων αστικών περιοχών» επιχειρήθηκε να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα των «μητροπολιτικών περιοχών» των μεγάλων αστικών κέντρων. Ειδικότερα, για την περιοχή της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης εξεδόθησαν ο ν. 1515/85 «Ρυθμιστικό Σχέδιο και πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας» και ο ν. 1561/85 «Ρυθμιστικό Σχέδιο και πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις» (βλ. εκτενέστερα σε Α. Τζίκα – Χατζοπούλου, Πολεοδομικό δίκαιο, 2000, σελ. 79 επ.). Οι νόμοι αυτοί αποτέλεσαν το πλαίσιο για την παρέμβαση της Πολιτείας στις συγκεκριμένες περιοχές και έθεσαν τις κατευθύνσεις και τα απαραίτητα μέτρα για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση και την αντιμετώπιση του πολυσύνθετου χαρακτήρα των εν λόγω μεγαπόλεων.

Εξ άλλου, οι επιλεγόμενες χρήσεις δεν δύνανται να συνιστούν επιδείνωση του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος (βλ. σχετικώς ΣΤΕ [ΟΛ]415/2011). Αυτονόητο είναι ότι η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που εκπονήθηκε ενόψει του νέου ΡΣΑ πρέπει να καλύπτει όλες τις προβλεπόμενες περιβαλλοντικές παραμέτρους προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του ΡΣΑ (βλ. κ.υ.α 107017/2006 (ΦΕΚ Β' 1225)).

II. Επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1 παρ. 4, 56 παρ. 2, 59 παρ. 3. (α) και 75 παρ. 3

Λόγω της πρόσφατης νομοθετικής μεταρρύθμισης του ισχύοντος χωροταξικού πλαισίου διά του ν. 4269/2014, η φράση «σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 2742/1999» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 4269/2014».

Ομοίως, πρέπει να χωρήσουν και οι προσήκουσες διορθώσεις επί των διατάξεων των άρθρων 56 παρ. 2, 59 παρ. 3. (α), 75 παρ. 3 ως προς την αναφορά τους σε ΓΠΣ και ΣΧΟΑΠ των ν. 2508/1997 και 1337/1983 (βλ. άρθρο 13α του ν. 4269/2014).

2. Επί των άρθρων 1 παρ. 5 και 11

Διά της προτεινόμενης διάταξης παρέχεται εξουσιοδότηση προς έκδοση προεδρικών διαταγμάτων με τα οποία θα «εξειδικεύονται και [θα] διευκρινίζονται οι κατευθύνσεις του νέου ΡΣΑ». Η παρεχόμενη νομοθετική εξουσιοδότηση αφορά τη ρύθμιση του συνόλου των κεφαλαίων του ΡΣΑ, καταλαμβάνει, επομένως, κάθε θέμα που τυχόν προκύπτει εν σχέσει με την εφαρμογή του ΡΣΑ, εκτός των περιπτώσεων, όπως της παρ. 4 ζ) του άρθρου 9 και της παρ. 3 γ) του άρθρου 14, όπου προβλέπεται ρητώς η έκδοση ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων με τα οποία θα εξειδικεύονται οι στόχοι του ΡΣΑ ως προς την ανάπτυξη στον τουρισμό, τον πρωτογενή τομέα, το δίκτυο μεταφορών κ.λπ. στα νησιά Κύθηρα και Αντικύθηρα, και θα πραγματοποιούνται μητροπολιτικές παρεμβάσεις σε ζωτικές εκτάσεις του αστικού ιστού, αντιστοίχως.

Όπως έχει κριθεί, με τα (αντίστοιχα) κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 1515/1985 εκδιδόμενα προεδρικά διατάγματα, προς συμπλήρωση και εξειδίκευση του προγράμματος προστασίας περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας και την πραγμάτωση των οριζόμενων ως καθοριστικής σημασίας στόχων και κατευθύνσεών του, μπορούσαν να τροποποιηθούν όροι και περιορισμοί δόμησης οικισμών με εγκεκριμένα σχέδια πόλεως, περιλαμβανόμενων στα όρια της περιοχής παρέμβασης.

Περαιτέρω, διατάγματα τα οποία προτάθηκαν βάσει της ανωτέρω εξου-

σιοδότησης με σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως την οριοθέτηση, προστασία και αναβάθμιση των ορεινών όγκων της Αττικής και των οικοσυστημάτων τους, κρίθηκε ότι «(...) πρέπει κατ' αρχήν, να καταλαμβάνουν το σύνολο της οριοθετουμένης στη μελέτη των αρμοδίων επισημόνων ως προστατευτέας εκτάσεως, δεν δύναται δε να ορίζουν, εκτός αν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος που δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με άλλο τρόπο, νέες χρήσεις γης ή να καθιστούν επιτρεπτή την αύξηση των υφισταμένων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων, οι οποίες, ως εκ της φύσεως ή της θέσεώς των, επιδρούν δυσμενώς στα ευπαθή οικοσυστήματα των ορεινών όγκων και άγουν σε ανατροπή της φυσικής τους ισορροπίας (...) Λόγω, επομένως, της ιδιότητας των π.δ/των αυτών ως κανονιστικών, θεσπιζόντων δηλαδή διατάξεις ουσιαστικού νόμου, το περιεχόμενό τους ελέγχεται ως προς τη συμφωνία του με τις προαναφερόμενες διατάξεις [του ν. 1515/1985] εφόσον δε διαπιστώνεται, καταρχήν, η ύπαρξη των ειδικότερων λόγων χαρακτηρισμού κάθε περιοχής και υπαγωγής της σε συγκεκριμένη ζώνη, η περαιτέρω εκτίμηση της Διοικήσεως για τα ιδιαίτερα μορφολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής, προκειμένου αυτή να ενταχθεί σε ζώνη κανονιστικών ρυθμίσεων, με συγκεκριμένη έκταση και ένταση, δεν αποτελεί αντικείμενο ακυρωτικού ελέγχου, ως αναγόμενη στη σκοπιμότητα της επιλεγόμενης μεθόδου προστασίας των ορεινών όγκων (...)» (ΣΤΕ 2880/2012, 3511/2010).

Παρατηρείται, επίσης, ότι ζητήματα χωροθέτησης όσον αφορά εγκαταστάσεις τουριστικής κ.λπ. ανάπτυξης και άλλες υποδομές ρυθμίζονται και από ειδικότερα νομοθετήματα ή με κανονιστικές πράξεις κατ' εξουσιοδότηση αυτών. Η λειτουργία του ΡΣΑ θα συμβάλλει στην εναρμόνιση όλων των τυχόν επιμέρους ρυθμίσεων με τον ενιαίο και συνολικό σχεδιασμό που αυτό προβλέπει, ως περιφερειακό πλαίσιο, για την Περιφέρεια Αττικής.

Η λειτουργία, περαιτέρω, του ΡΣΑ σχετίζεται με τη χρήση στην Περιφέρεια Αττικής των νέων εργαλείων σχεδιασμού που εισήχθησαν στην έννομη τάξη, όπως τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α.) (ν. 3986/2011), τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.) (ν. 3894/2010), οι οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων (ν. 4262/2014), οι οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων (ν. 4179/2013), οι οργανωμένοι υποδοχείς μεταπονητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ν. 3982/2011), και νέων μορφών επιχειρήσεων, όπως τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα (ν. 4002/2011). Το ΡΣΑ υπέρκειται των ανωτέρω σχεδίων, υπό την έννοια ότι τα τελευταία αναπτύσσονται εντός του πλαισίου του ΡΣΑ υπηρετώντας τους στόχους του και εναρμονιζόμενα με τις κατευθύνσεις του (βλ. άρθρο 8 παρ. 3 β) του ν.

4269/2014 συμφώνως προς το οποίο, «[κ]ατά την κατάρτιση των [Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, όπως τα ως άνω αναφερόμενα] λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις των εγκεκριμένων Εθνικών και των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων καθώς και οι κατευθύνσεις της οικείας αναπτυξιακής πολιτικής». Βλ. και προϊσχύον άρθρο 9 του ν. 2742/1999 ως προς την κατίσχυση των περιφερειακών πλαισίων έναντι άλλων σχεδίων χρήσης γης. Βλ. και ΣτΕ 387/2014, κατά την οποία, τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα σχέδια χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, όπως Γ.Π.Σ., τα ΣΧΟΟΑΠ, οι Ζ.Ο.Ε., οι ΠΕ.Ρ.ΠΟ., οι Π.Ο.Α.Π.Δ., οι Π.Ο.Τ.Α., οι Π.ΕΧ.Π. κ.λπ., με τα οποία προβλέπονται οι επιτρεπόμενες ανά περιοχή χρήσεις γης και οι λοιποί όροι, διά των οποίων καθίσταται ορισμένη περιοχή κατάλληλη για την υποδοχή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, «πρέπει να εκπονούνται εντός του πλαισίου του οικείου Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. και να είναι σύμφωνα με τις κατευθύνσεις και προτάσεις αυτού, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται, μέσω της βαθμιαίας εξειδίκευσης των ως άνω προβλεπομένων κριτηρίων στα διαδοχικά στάδια του χωροταξικού σχεδιασμού, η τήρηση των γενικών επιλογών του, αλλά και να επιτυγχάνεται η συνεκτική διαχείριση του χώρου με τη λειτουργική ολοκλήρωση των χωροταξικών πλαισίων, ώστε η ανάπτυξη που επιδιώκεται με την πραγμάτωση παραγωγικής δραστηριότητας να παραμένει στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας»).

Έτσι, κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων τους, τα αρμόδια όργανα της Διοίκησης δεσμεύονται, εκτός από το Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, και από το ΡΣΑ ως περιφερειακό πλαίσιο (βλ. ΣτΕ 2880/2012, ΣτΕ 1501/2013, και ΣτΕ και 3834/2013 όσον αφορά τη χωροθέτηση μονάδας σε περιοχή μη περιλαμβανόμενη στις κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας).

Ειδικότερα, ως προς τους αναπτυξιακούς άξονες και πόλους της Περιφέρειας που καθορίζονται στο άρθρο 11 παρ. 2 και 3, διευκρινίζεται κατωτέρω, στο άρθρο 11 παρ. 4 του νομοσχεδίου, ότι οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης στα κατώτερα επίπεδα σχεδιασμού εναρμονίζονται με τον στρατηγικό αναπτυξιακό ρόλο των αξόνων και πόλων, όπως αυτός ορίζεται στο νομοσχέδιο. Στους ανωτέρω άξονες και πόλους χωροθετούνται, μεταξύ άλλων, εγκαταστάσεις διοικητικών, κοινωφελών και πολιτιστικών υποδομών μητροπολιτικού επιπέδου και, κατά προτεραιότητα, οι νέοι οργανωμένοι υποδοχείς σύγχρονων οικονομικών δραστηριοτήτων, εφόσον τεκμηριώνεται η προς τούτο αναγκαιότητα (άρθρο 11 παρ. 4).

Έτσι, μεταποιητικές δραστηριότητες χωροθετούνται σε οργανωμένους υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ν. 3982/2011), όπως ιδίως τα Επιχειρηματικά Πάρκα και οι ΒΙΠΕ, τα ΒΙΟΠΑ, οι

12

ΒΕΠΕ, προωθείται η περιβαλλοντική αναβάθμιση των υφιστάμενων άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων με Επιχειρηματικά Πάρκα Ενδιάμεσου Βαθμού Όχλησης και Επιχειρηματικά Πάρκα Εξυγίανσης, και επιδιώκεται η δημιουργία πρότυπων υποδοχέων με συνεργασία του Δημοσίου, εκπαιδευτικών – ερευνητικών ιδρυμάτων και της τοπικής αυτοδιοίκησης, κατά προτεραιότητα σε συγκεκριμένες περιοχές (άρθρο 25). Ομοίως, ορίζονται οι περιοχές όπου κατά προτεραιότητα χωροθετούνται Επιχειρηματικά Πάρκα χονδρικού εμπορίου και εφοδιαστικής αλυσίδας (άρθρο 26) και λιανικού εμπορίου (άρθρο 27).

Ως προς τις κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, αυτές περιλαμβάνουν την αναβάθμιση των υπάρχουσών τουριστικών εγκαταστάσεων και τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Η κατασκευή νέων καταλυμάτων επιτρέπεται «εντός θεσμοθετημένων ζωνών των ΓΠΣ και ΖΟΕ ή σε οργανωμένες τουριστικές αναπτύξεις μεγάλης κλίμακας (...). Η χωροθέτηση των τουριστικών υποδομών μεγάλης κλίμακας γίνεται κατά προτεραιότητα εντός των θεσμοθετημένων ζωνών των ΓΠΣ και ΖΟΕ, όπου επιτρέπεται η χρήση ή με βάση τις διατάξεις για τους οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 1 του ν.4179/2013 (...）」 (άρθρο 28 παρ. 3. Βλ. και άρθρο 38 παρ. 27 στο οποίο αναφέρεται ότι τα δημόσια ακίνητα του παράκτιου χώρου αναπτύσσονται κατά προτεραιότητα ως υποδοχείς σύνθετων χρήσεων τουρισμού, αναψυχής και κατοικίας).

Το αναφερόμενο πλαίσιο (ν. 4179/2013) προβλέπει τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων στις λεγόμενες μητροπολιτικές και άλλες περιοχές και ορίζει τους οργανωμένους υποδοχείς [ΠΟΤΑ, ΠΟΑΠΔ, ΠΕΡΠΟ, Δημόσια Ακίνητα, με βασικό προορισμό, κατά τα οικεία εγκεκριμένα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α.) του άρθρου 12 του ν. 3986/2011, τον τουρισμό και την αναψυχή, και περιοχές επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού, για τις οποίες εκδίδονται Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.) του άρθρου 24 του ν. 3894/2010)].

Ως μητροπολιτικές, κατά το νέο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ Β´ 3155/12.12.2013), χαρακτηρίζονται οι περιοχές εντός των ορίων εφαρμογής των Ρυθμιστικών Σχεδίων Αθήνας (πλην της Χωρικής Ενότητας Νησιωτικής Αττικής) και Θεσσαλονίκης, με βάση το κριτήριο της έντασης και του είδους της τουριστικής ανάπτυξης (άρθρο 4). Οι στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης αυτής της κατηγορίας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μορφές πολιτικής ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υπο-

δοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων (άρθρο 5). Εξ άλλου, για κατηγορίες χώρου με ειδικό καθεστώς θεσπίσθηκαν κατευθύνσεις, όπως δυνατότητα χωροθέτησης σε δάση και δασικές εκτάσεις τουριστικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πόρων, σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, ως και γηπέδων γκολφ, μονάδων ιαματικής θεραπείας και κέντρων ιαματικού τουρισμού – θερμαλισμού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις του ν. 998/1979 σε αντίθεση με το προϊσχύσαν Ειδικό Πλαίσιο για τον τουρισμό. Το εν λόγω Ειδικό Πλαίσιο επέτρεπε την εγκατάσταση ελαφρών, μη μόνιμων, υποδομών εξυπηρέτησης ειδικών μορφών τουρισμού φύσης, αποκλειστικώς για τη φύλαξη εξοπλισμού και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών μετά από έγκριση της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας, και τη δημιουργία ορειβατικών καταφυγίων και δασικών χωριών, (άρθρο 8, ΦΕΚ Β΄ 1138/2009), και άρση των περιορισμών υπέρ της προστασίας της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας στην περίπτωση δημιουργίας τουριστικών υποδομών που, κατά την παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3299/2004, προσδιορίζονται ως έχουσες σημαντική επίπτωση στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της χώρας και στην απασχόληση (άρθρο 8)). Κατά την επιλογή και χωροθέτηση περιοχών από τον πολεοδομικό σχεδιασμό που προορίζονται για τουριστική ανάπτυξη, λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προστασίας του τοπίου, των φυσικών και των ανθρωπογενών πόρων των περιοχών, με την ιδιαίτερη επισήμανση ότι η ανεπάρκεια και υπέρβαση της αντοχής των πόρων πρέπει να αποτελεί απαγορευτικό κριτήριο για τη χωροθέτηση ζωνών ή τουριστικών μονάδων.

3. Επί του άρθρου 2

Για λόγους σαφήνειας, θα ήταν χρήσιμο να αναφερθούν στην παρούσα διάταξη ή να προσδιορισθούν κατ' εξουσιοδότηση αυτής, τα σταθερά μέσα και το σύστημα κριτηρίων διά των οποίων θα ελέγχεται η εφαρμογή του ΡΣΑ.

4. Επί του άρθρου 11 παρ. 5

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ορίζεται ότι «[σ]το πλαίσιο της στρατηγικά προσανατολισμένης ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο δίκτυο των αναπτυξιακών πόλων, για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης μονάδων που ασκούν δραστηριότητες σχετικές με τον κυρίαρχο χαρακτήρα του πόλου προβλέπονται τα εξής: α) Με κοινή απόφαση των υπουργών (...) καθορίζονται οι διαδικασίες επίσπευσης της αδειοδότησης για την εγκατάσταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται

14

στις επιμέρους εξειδικεύσεις του προσανατολισμού των πόλων που προβλέπονται στο παρόν (...».

Παρατηρείται σχετικώς ότι η ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση θα ορίζει, ενδεχομένως, διαφορετική διαδικασία από το σχετικό ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την αδειοδότηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Λόγω αυτής της απόκλισης από τα γενικώς ισχύοντα σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί η ακριβής έννοια της φράσης «καθορίζονται οι διαδικασίες επίσημης της αδειοδότησης για την εγκατάσταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων», εφόσον δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες δραστηριοτήτων, αλλά καλύπτει το σύνολο των πιθανών δραστηριοτήτων στο σύνολο της έκτασης των αναπτυξιακών πόλων της Αττικής.

Από τη διατύπωση της διάταξης, εξ άλλου, δεν προκύπτει ότι καθορίζεται το πλαίσιο εντός του οποίου θα προβούν τα αρμόδια όργανα της Διοίκησης στις προβλεπόμενες ενέργειες. Όπως έχει κριθεί, «(...) σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 τού Συντάγματος, "[ύ]στερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτηριστικά τεχνικό ή λεπτομερειακό". Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, «ειδικότερα θέματα», για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η νομοθετική εξουσιοδότηση σε άλλα πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας όργανα της Διοικήσεως, αποτελούν μερικότερες περιπτώσεις θεμάτων που ρυθμίζονται ήδη, σε γενικό έστω, αλλά πάντως ορισμένο πλαίσιο, στο ίδιο το κείμενο του τυπικού νόμου (...)» (ΣΤΕ [ΟΛ]1297/2011).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι δεν είναι επιτρεπτή ειδικότερη ρύθμιση των θεμάτων αυτών με υπουργική απόφαση.

Εξ άλλου, στην ίδια διάταξη προβλέπεται ότι «β) [μ]ε αναθεώρηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου είναι δυνατή η κατ' εξαίρεση επέκταση, η κατ' εξαίρεση εντοπισμένη, σημειακή αναθεώρηση του καθεστώτος των υφιστάμενων θεσμοθετημένων επιχειρηματικών υποδοχέων και των ακινήτων τα οποία διαχειρίζονται φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως και των όμορων αυτών ακινήτων, στους αναπτυξιακούς πόλους για την εγκατάσταση σημαντικών μονάδων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα στους τομείς συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Αττικής, με τη μόνη προϋπόθεση ότι η χρήση περιλαμβάνεται στον αναπτυξιακό προσανατολισμό του κατά περίπτωση πόλου και προκύπτει η αναγκαιότητα εγκατάστασής της. Η αναγκαιότητα εγκατάστασης τεκμηριώνεται από έκθεση που υποβάλλεται στον ΟΡΣΑ από τον επισπεύδοντα και περιλαμβάνει αξιολόγη-

ση βάσει κριτηρίων ανάλογων με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του ν. 3908/2011 (Α΄ 88)». Στα κριτήρια αξιολόγησης της ως άνω «αναγκαιότητας εγκατάστασης» περιλαμβάνονται η βιωσιμότητα της επένδυσης, η συμβολή της στην [εθνική και περιφερειακή] οικονομία, καθώς και η προστασία του θαλάσσιου και χερσαίου περιβάλλοντος.

Παρατηρείται ότι εν προκειμένω δεν περιγράφεται καμία διαδικασία βάσει της οποίας ο «επισπεύδων» θα αιτείται την επέκταση ή τροποποίηση του καθεστώτος δημοσίων ακινήτων ή επιχειρηματικών υποδοχέων, συνεπεία της οποίας θα χωρεί τροποποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου.

5. Επί του άρθρου 18 παρ. 1 β)

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι δεν επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης δασών και δασικών εκτάσεων, με εξαίρεση λόγους δημόσιου συμφέροντος και υπό την προϋπόθεση της εξέτασης και του τεκμηριωμένου αποκλεισμού εναλλακτικών λύσεων.

Κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος, απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δημόσιων δασών και των δημόσιων δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον. Όπως έχει νομολογικώς κριθεί, «[μ]ε τις διατάξεις αυτές το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αντικείμενο έντονου κρατικού ενδιαφέροντος και ειδικής ρυθμίσεως, επιβάλλεται δε στην Πολιτεία η υποχρέωση να λαμβάνη ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του. Προκειμένου, μάλιστα, για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις, που αποτελούν ευπαθή οικοσυστήματα, ο συντακτικός νομοθέτης, εμφορούμενος από τις νεότερες αντιλήψεις για την ανάγκη διαφυλάξεως του δασικού πλούτου, έλαβε ιδιαίτερη μέριμνα εισάγοντας στο κείμενο του Συντάγματος ειδικές διατάξεις, με τις οποίες οι εκτάσεις με δασική βλάστηση υπάγονται σε αυστηρό προστατευτικό καθεστώς. Συγκεκριμένα, (...) με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου επιβάλλεται ευθέως ο κανόνας της απαγορεύσεως μεταβολής του προορισμού τους, παρέχεται δε στο νομοθέτη η δυνατότητα να επιτρέψει μόνον κατ' εξαίρεση την αλλοίωση της μορφής των δασών και των δασικών εκτάσεων για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αφού εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της αλλοιώσεως στο φυσικό περιβάλλον, η σημασία της διαφυλάξεως των εκτάσεων με δασική βλάστηση ή του υπό αλλοίωση τμήματός τους συγκριτικά με τη σημασία που έχει ο σκοπός για τον οποίο αυτή επιβάλλεται καθώς και ο τρόπος, με τον οποίο ο σκοπός αυτός θα μπορούσε ενδεχομένως να επιτευχθεί χωρίς αλλοίωση και μόνο αν ο σκοπός δεν μπορεί να εκπληρωθεί με άλλο τρόπο που, έστω και δαπανηρότερος, δεν θα έθιγε πάντως την υπάρχουσα

16

στην έκταση δασική βλάστηση (...) Είναι λοιπόν, κατά την προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη, ανεκτή η μεταβολή της μορφής εκτάσεως που εκτελεί δάσος ή δασική έκταση (...) προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες οι οποίες διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν με τη χρησιμοποίηση εκτάσεων που δεν έχουν δασικό χαρακτήρα, εφ' όσον κριθεί ότι η συγκεκριμένη ανάγκη υπερτερεί της διαφυλάξεως του χαρακτήρα της εκτάσεως και ότι δεν υφίσταται τρόπος ικανοποίησώς της που να μη συνεπάγεται την αλλοίωση της μορφής της εκτάσεως αυτής (...) Προληπτικώς πάντοτε, κατά την ίδια συνταγματική διάταξη, ερμηνευόμενη ενόψει του παραπάνω σκοπού της (...) η ανάγκη αυτή πρέπει να ικανοποιείται με τη μικρότερη δυνατή απώλεια του δασικού πλούτου (...)» (ΣτΕ 3887/2008).

Υπό το φως των ανωτέρω, η μεταβολή του προορισμού δασών και δασικών εκτάσεων πρέπει να γίνεται με τις λιγότερες δυνατές απώλειες για το δασικό οικοσύστημα και τον δασικό πλούτο εν γένει.

6. Επί του άρθρου 20 παρ. 3

Σημειώνεται ότι ο ν. 4258/2014 διέπει τα σχετικά με τον καθορισμό και την προστασία των υδατορεμάτων.

7. Επί του άρθρου 25 παρ. 5

Στην προτεινόμενη διάταξη θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί, για λόγους πληρότητας, η διευκρίνιση «αερίων του θερμοκηπίου» όσον αφορά την επίδωξη της μείωσης εκπομπών.

8. Επί του άρθρου 29 παρ. 4

Για λόγους σαφήνειας, η πρόταση χρήζει συμπλήρωσης.

9. Επί των άρθρων 33 και 41

Συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 33 του παρόντος: «[η] αρμοδιότητα επί του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας – Αττικής ανήκει στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας με την επωνυμία "Οργανισμός Αθήνας" (ΟΡΣΑ), που ιδρύθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1515/1985 (Α' 18). Από την κατάργηση του ΟΡΣΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4250/2014 (Α' 74), η ως άνω αρμοδιότητα μεταφέρεται στο Τμήμα Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Αθήνας – Αττικής που συστήθηκε με την παρ. 4.α. του άρθρου 12 του ν. 4250/2014 και υπάγεται στη Διεύθυνση Χωροταξίας της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Όπου στον παρόντα ή σε άλλο νόμο ή κανονιστική πράξη προ-

βλέπεται αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΟΡΣΑ, η αρμοδιότητα αυτή μετά τη κατάργηση του ΟΡΣΑ μεταφέρεται στο Συμβούλιο Μητροπολιτικού Σχεδιασμού, που έχει συσταθεί με την παρ. 5 περ. ε, του άρθρου 12 του ν.4250/2014».

Επίσης, στο άρθρο 41 παρ. 2 του νομοσχεδίου προβλέπεται ότι, με την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταργούνται οι διατάξεις του ν. 1515/1985, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 5, 6, 7, 8 και 9, οι οποίες διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την κατάργηση του ΟΡΣΑ, συμφώνως προς το άρθρο 12 του ν. 4250/2014. Οι ως άνω καταργούμενες διατάξεις αφορούν, μεταξύ άλλων, τη σύσταση του ΟΡΣΑ, την Εκτελεστική Επιτροπή του, λοιπά οργανωτικά θέματα του εν λόγω Οργανισμού, καθώς και τη σύσταση του Συμβουλίου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας – Αττικής.

Σημειώνεται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 4250/2014, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 34 του ν. 4269/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' 142/28.06.2014), ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ) καταργείται την 30ή Σεπτεμβρίου 2014.

Περαιτέρω, συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 37 του παρόντος νομοσχεδίου, οργανώνεται Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικών, Χωρικών και Κοινωνικοοικονομικών Εξελίξεων στον ΟΡΣΑ για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας Αττικής και ορίζονται οι αρμοδιότητές του και το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου. Το εν λόγω Παρατηρητήριο, προφανώς, θα καταργηθεί και αυτό με την κατάργηση του ΟΡΣΑ την 30ή Σεπτεμβρίου 2014.

10. Επί των άρθρων 38 παρ. 28 και 77 παρ. 13

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, οι προτεινόμενες διατάξεις των άρθρων 38 και 77 του νομοσχεδίου περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης, καθώς και τους όρους, τους περιορισμούς και τις κατευθύνσεις για την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος, που προέκυψαν κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αξιολόγησης του νέου ΡΣΑ και του νέου ΡΣΘ, συμφώνως προς την κ.υ.α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Φ.Ε.Κ. Β' 2006), διά της οποίας ενσωματώθηκε στην έννομη τάξη της χώρας η υπ' αριθμ. 2001/42/ΕΚ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕΛ 197/30/21.7.2001) και αφού τηρήθηκαν οι διαδικασίες διαβούλευσης με τις συναρμόδιες υπηρεσίες και το ενδιαφερόμενο κοινό.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις των άρθρων 38 παρ. 28 και 77 παρ. 13 ορίζεται ότι όλα τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος που αναφέρονται στις Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (εφεξής ΣΜΠΕ)

του νέου ΡΣΑ του νέου ΡΣΘ ισχύουν, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τα οριζόμενα στις λοιπές ρυθμίσεις των ως άνω προτεινόμενων διατάξεων του νομοσχεδίου.

Σχετικώς σημειώνεται ότι, συμφώνως προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27.6.2001 «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων», «[η] εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι σημαντικό μέσο για την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών διαστάσεων στην προετοιμασία και έγκριση ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στα κράτη μέλη, διότι εξασφαλίζει ότι οι ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή των σχεδίων και προγραμμάτων λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνησή τους και πριν από την έγκρισή τους [Προοίμιο της Οδηγίας, σκέψη 5]. Η έγκριση διαδικασιών εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο επίπεδο του σχεδιασμού και του προγραμματισμού θα πρέπει να αποβεί επωφελής για τις επιχειρήσεις παρέχοντας σαφέστερο πλαίσιο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους με το να συμπεριληφθούν οι σχετικές περιβαλλοντικές πληροφορίες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η εκτίμηση μιας ευρύτερης δέσμης παραγόντων κατά τη λήψη αποφάσεων θα πρέπει να συμβάλει σε πιο βιώσιμες και πιο αποτελεσματικές λύσεις [Προοίμιο της Οδηγίας, σκέψη 6]. (...) Η περιβαλλοντική μελέτη και οι γνώμες που διατυπώνονται από τις οικείες αρχές και το κοινό, καθώς και τα αποτελέσματα ενδεχόμενων διασυνωριακών διαβουλεύσεων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή προγράμματος και πριν από την έγκρισή του ή την έναρξη της σχετικής νομοθετικής διαδικασίας» [Άρθρο άρθρο 8 της Οδηγίας και Προοίμιο της Οδηγίας, σκέψη 17]. Επίσης, στο άρθρο 9 της Οδηγίας ορίζεται ότι «όταν εγκρίνεται ένα σχέδιο ή πρόγραμμα, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι ενημερώνονται οι αρχές (...), το κοινό και κάθε κράτος μέλος με το οποίο διεξήχθησαν διαβουλεύσεις (...) και ότι τίθενται στη διάθεση των ενημερωνόμενων [μεταξύ άλλων] τα ακόλουθα στοιχεία: α) το σχέδιο ή το πρόγραμμα όπως εγκρίθηκε, [και] β) συνοπτική δήλωση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώθηκαν τα περιβαλλοντικά ζητήματα στο σχέδιο ή πρόγραμμα και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο (...) ελήφθησαν υπόψη η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονήθηκε (...), τυχόν γνώμες που εκφράστηκαν (...) και τα αποτελέσματα των διενεργηθεισών (...) διαβουλεύσεων, καθώς και σχετικά με τους λόγους για τους οποίους επελέγη το σχέδιο ή πρόγραμμα όπως εγκρίθηκε, λαμβάνοντας υπόψη και τις άλλες λογικές εναλλακτικές δυνατότητες που εξετάστηκαν (...)».

Υπό το φως των ανωτέρω, δεδομένου ότι κατά την εκπόνηση του νέου ΡΣΑ του νέου ΡΣΘ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αναφερόμενα στις αντίστοιχες Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, οι ως άνω προτεινόμενες διατάξεις (άρθρα 38 παρ. 28 και 77 παρ. 13) χρήζουν περαιτέρω διευκρίνισης.

11. Επί του άρθρου 55 παρ. 2.γ περ. σστ)

Συμφώνως προς τα τρίτο και τέταρτο εδάφια της περ. σστ) της προτεινόμενης διάταξης, «[ε]πιβάλλεται η βελτίωση της ασφάλειας για όλες τις υφιστάμενες «εγκαταστάσεις» και «μονάδες» Seveso εντός δεκαετίας από την ισχύ του παρόντος, η οποία αποδεικνύεται με μελέτη ασφαλείας, όπως αυτή καταχωρίζεται. Σε αντίθετη περίπτωση δεν χορηγείται καμία άδεια έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή άδεια παράτασης λειτουργίας».

Σχετικώς σημειώνεται ότι, συμφώνως προς την κ.υ.α. υπ' αριθ. 12044/613 (ΦΕΚ Β' 376/19.3.2007) «Καθορισμός μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/105/ΕΚ "για τροποποίηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου [γνωστότερη ως Οδηγία Seveso II] για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2003. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 5697/590/2000 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 405/29.3.2000)», στην περίπτωση υφιστάμενων μονάδων, ο ασκών την εκμετάλλευση είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει συμπληρωματικά τεχνικά μέτρα ώστε να μην αυξάνονται οι κίνδυνοι για το κοινό και το περιβάλλον (άρθρα 5 και 12.β τελευταίο εδάφιο).

Επίσης, σημειώνεται ότι αντίστοιχες διατάξεις περιλαμβάνονται και στην Οδηγία 2012/18/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4.7.2012 για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της Οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου. Συγκεκριμένως, ορίζεται ότι στην περίπτωση υφιστάμενων μονάδων, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο φορέας εκμετάλλευσης να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα πρόσθετα τεχνικά μέτρα, ώστε να μην αυξάνεται η επικινδυνότητα για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον (άρθρα 13.2.γ και 5 της Οδηγίας). Επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς τα άρθρα 31 και 32 της Οδηγίας, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα Οδηγία έως την 31.5.2015 και εφαρμόζουν τα εν λόγω μέτρα από την 1.6.2015. Η Οδηγία 96/82/ΕΚ καταργείται

20

από την 1.6.2015.

Υπό το φως των ανωτέρω, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη αφορά την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος και ότι δεν γίνεται σχετική αναφορά στην Αιτιολογική Έκθεση, η ρύθμιση που αφορά τη δυνατότητα βελτίωσης της ασφάλειας για όλες τις υφιστάμενες «εγκαταστάσεις» και «μονάδες» Seveso εντός χρονικού διαστήματος δεκαετίας χρήζει αιτιολόγησης.

12. Επί του άρθρου 56

Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 4 στ) του προς ψήφιση νομοσχεδίου προβλέπεται η κατάρτιση Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ), προκειμένου να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της υποβάθμισης του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης και των παρυφών του, καθώς και άλλων κέντρων του πολεοδομικού συγκροτήματος.

Ειδικότερα ως προς το ζήτημα των επιπέδων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού εντός του πλαισίου των διατάξεων των άρθρων 24, 79 παρ. 8 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, έχει κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός ανατίθεται στην Πολιτεία, η οποία οφείλει να θεσπίζει τις αναγκαίες ρυθμίσεις, ώστε «(...) να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, οι άριστοι δυνατοί όροι διαβίωσης του πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας (βιώσιμη ανάπτυξη). Ουσιώδης όρος για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι τα χωροταξικά σχέδια (...) Τα σχέδια αυτά θέτουν, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, τους μακροπρόθεσμους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως και ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών ασκήσεως παραγωγικών δραστηριοτήτων και των ελεύθερων χώρων στις εκτός σχεδίου περιοχές (...)» (ΣτΕ 2468/2011 ΕλλΔνη 2012, σελ. 1182 επ., ΣτΕ 2917/2012 ΠερΔικ 2012 σελ. 510 επ.) Ωστόσο, γίνεται δεκτό ότι, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης των χωροταξικών σχεδίων «εντός ευλόγου χρόνου», είναι ανεκτός ο «μερικός χωρικός ή τομεακός σχεδιασμός και προγραμματισμός, προκειμένου να αποφεύγεται η άναρχη ανάπτυξη που προκαλεί υποβάθμιση και καταστροφή του περιβάλλοντος και η δημιουργία πραγματικών καταστάσεων που δυσχεραίνουν και υπονομεύουν την ορθολογική χωροταξία (...) Δεν είναι πάντως, ανεκτή από το Σύνταγμα η αναίρεση από τον νομοθέτη, μάλιστα δε με αναδρομική ισχύ της θεσπισθείσας από τον ίδιο υποχρέωσης εγκρίσεως συγκεκριμένης κατηγορίας χωροταξικών μελετών εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος, εφόσον αυτή ισοδυναμεί με την παροχή δυνατότητας επ' αόριστον πραγμα-

τοποίησης των οικείων δραστηριοτήτων χωρίς ολοκληρωμένο αντίστοιχο σχεδιασμό (...)» (ΣτΕ Ολομ. 2489/2006, ΣτΕ 2917/2012 ΠερΔικ 2012 σελ. 510 επ.).

Συμφώνως προς τις επιταγές του άρθρου 24 του Συντάγματος, ο χωροταξικός σχεδιασμός της χώρας και η πολεοδομική διαμόρφωση και επέκταση των οικιστικών περιοχών συνιστούν υποχρέωση της Πολιτείας. Η εν λόγω ρυθμιστική αρμοδιότητα εκδηλώνεται με τη θέσπιση κανόνων που αποβλέπουν στην προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, την ορθολογική διάταξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον χώρο και τη διασφάλιση της λειτουργικότητας και αισθητικής των οικιστικών περιοχών, ενόψει και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών καθεμιάς από αυτές, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Κατά την παρ. 2 του άρθρου 24 του Συντάγματος, η δόμηση γίνεται κατόπιν προηγούμενης σχεδίασης, βάσει κανόνων που τίθενται από τον κοινό νομοθέτη. Έτσι, κάθε διαδικασία πολεοδόμησης γίνεται σε δύο στάδια χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Ο εν λόγω σχεδιασμός γίνεται από όργανα του Κράτους ή υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχό του (βλ. ενδεικτικώς Α. Παπαπετρόπουλο, Δίκαιο και Πολιτική του Χωροταξικού σχεδιασμού, 2008, σελ. 27 επ., Δ. Χριστοφιλόπουλο, Πολιτιστικό περιβάλλον, - Χωρικός σχεδιασμός και Βιώσιμη ανάπτυξη, 2002, σελ. 113 επ., Β. Σκουρή, Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο, 2η έκδ. 1991, Θεσ/νίκη, σελ. 47 επ., Ν. Ρόζο, Η νομική προβληματική του χωροταξικού σχεδιασμού, 1994, σελ. 107 επ.).

Με τον τρόπο αυτό «(...) τίθεται υπό την προστασία του Συντάγματος και τελεί υπό την ρυθμιστική εξουσία και τον έλεγχο της Πολιτείας η χωροταξική κατανομή σε οικιστικές ή μη περιοχές και η εν γένει δόμηση, κατόπιν προηγούμενης σχεδιάσεως οικισμών με βάση κανόνες που διαμορφώνονται από τον κοινό νομοθέτη – αποδέκτη της συνταγματικής αυτής επιταγής – και οι οποίοι πρέπει να αποβλέπουν στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και στην λελογισμένη ανάπτυξη των οικισμών (...)» (ΣτΕ [Ολ] 3920/2010, 3396-7/2010, 3037/2008, 705/2006, 1569/2005, ΠΕ ΣτΕ 586/1992, 92/1993, 654/1993).

Κατά συνέπεια, η δόμηση δεν είναι ανεκτή πριν από τον προαναφερθέντα σχεδιασμό «(...) ήτοι προ του καθορισμού της θέσεως του οικισμού και των ρυμοτομικών γραμμών, κοινοχρήστων και οικοδομήσιμων χώρων του. Δεν συγχωρείται, εξ άλλου, ο σχεδιασμός αυτός να περιορίζεται στην παραδοχή πραγματικών καταστάσεων που δημιουργούνται από ιδιώτες προς εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων, ούτε επιτρέπεται να μεταβάλλεται η διοικητική διαδικασία εις τρόπον ώστε να προηγείται η έγκριση της διαμορφωμένης καταστάσεως και να έπεται ο σχεδιασμός (...)» (ΠΕ ΣτΕ 498/1993, ΤοΣ 1994

22

σελ. 905 επ.).

Εξ άλλου, στο πλαίσιο της αρχής της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης, έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας κανόνες χωροταξικής και πολεοδομικής ανάπτυξης, όπως η απαγόρευση της καταστρατήγησης της αρτιότητας των οικοπέδων με τη μέθοδο των παρεκκλίσεων (ΣτΕ 286/1993), η απεριόριστη μεταφορά του συντελεστή δόμησης (ΣτΕ 1310/1993), η επιδείνωση των όρων δόμησης όπως είναι αντικατάσταση του πανταχόθεν ελεύθερου οικοδομικού συστήματος με δυσμενέστερο (ΣτΕ 10/1989) ή η αύξηση του συντελεστή δόμησης (ΣτΕ 1310/1993), η απαγόρευση χρήσης έστω και κοινωφελούς των περιστατικών δασικών εκτάσεων (ΣτΕ 8197/1993) ή μείωσης του αστικού πρασίνου λόγω κατασκευής δημόσιων υπόγειων σταθμών (ΣτΕ 2242/1994), η αναχαίτιση της περαιτέρω ανάπτυξης των μεγαλουπόλεων (ΠΕ ΣτΕ 2/1996), η προτεραιότητα στη βελτίωση των υποβαθμισμένων περιοχών των μεγαλουπόλεων και στη διασφάλιση επαρκών ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων με σκοπό τουλάχιστον τη διατήρηση της ποιότητας ζωής στους οικισμούς (ΣτΕ ΠΕ 304/1994, βλ. εκτενώς σε Μ. Δεκλερή, Ο δωδεκάδελτος του περιβάλλοντος – Εγκόλπιον βιωσίμου αναπτύξεως, Αθήνα, 1996, σελ. 57 επ., ΣτΕ 1525/1981, 1876/1980).

Με την προτεινόμενη διάταξη του προαναφερομένου άρθρου ακολουθείται η ίδια ανωτέρω άποψη του σχεδιασμού σε στάδια και για την περιφέρεια της Θεσσαλονίκης. Εν προκειμένω, προβλέπεται ότι εκπονούνται τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, που περιέχουν τις γενικές αρχές και κατευθύνσεις για την ανάπτυξη και ανάπτυξη ολόκληρης της ευρύτερης περιοχής καθώς και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), προκειμένου να υλοποιηθούν οι κατευθύνσεις και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση και αντιμετώπιση του πολυσύνθετου χαρακτήρα της «μεγαπόλεως» της Θεσσαλονίκης. Σημειώτέον ότι με τον ν. 2508/1997 ορίζεται ότι η διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού και της οικιστικής οργάνωσης πρέπει να πραγματοποιείται σε δύο επίπεδα και, συγκεκριμένως, στο πρώτο επίπεδο, στο οποίο ανήκουν το Ρυθμιστικό Σχέδιο, το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και το Σχέδιο Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), και στο δεύτερο επίπεδο, με το οποίο εξειδικεύεται και τίθεται σε εφαρμογή το πρώτο επίπεδο και το οποίο περιλαμβάνει την πολεοδομική μελέτη και την πράξη εφαρμογής της.

Επί του θέματος αυτού η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας δέχθηκε ότι τόσο κατά την έγκριση των Γενικών Πολεοδομικών σχεδίων, των Ρυθμιστικών σχεδίων και των ΣΧΟΟΑΠ όσο και κατά την τυχόν τροποποίησή τους πρέπει να τηρείται ο θεμελιώδης κανόνας της βελτίωσης του υπάρχο-

ντος φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος (ΣτΕ 2878/2012, 3610/2007 επτ., 384/2002 επτ., 3756/2000 επτ., 557/1999 επτ., 1507/1997 επτ. και γενικότερα ΣτΕ [Ολ] 10/1988 κ.ά.). Επίσης, κρίθηκε ότι, με μόνη εξαίρεση τις όλως εντοπισμένες τροποποιήσεις πολεοδομικού σχεδίου, για όλες τις άλλες πολεοδομικές ρυθμίσεις απαιτείται, κατά το Σύνταγμα, η έκδοση προεδρικού διατάγματος (ΣτΕ 3661/2005 [Ολ], 1359/2006, 2194/2006). Με τη φερόμενη προς ψήφιση διάταξη επαναλαμβάνεται η αντίστοιχη ρύθμιση του ν. 2508/1997, συμφώνως προς την οποία ο γενικότερος στρατηγικός πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελεί την κατευθυντήρια αρχή της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης των πόλεων και των οικισμών της χώρας.

13. Επί του άρθρου 63 παρ. 4

Με την προς ψήφιση διάταξη του άρθρου 63 παρ. 4 προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), με σκοπό την πρόληψη και τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Συναφώς, με τις διατάξεις του ν. 3851/2010 (Α' 85), κύριος στόχος του οποίου είναι η επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προκειμένου αφενός μεν να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, αφετέρου δε να επιτευχθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας (βλ. Αιτιολογική έκθεση, σελ. 1), και ο εκσυγχρονισμός της περιβαλλοντικής και της χωροταξικής νομοθεσίας, ώστε να συνεκτιμάται και η ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, προστέθηκε στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 2742/1999 περίπτωση δ', με την οποία ορίστηκε ότι μεταξύ των σκοπών του χωροταξικού σχεδιασμού περιλαμβάνεται η προστασία του κλίματος και της ατμόσφαιρας και η προώθηση της ενεργειακής αυτοδυναμίας της χώρας μέσω της αξιοποίησης των ΑΠΕ. Με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου προβλέφθηκε ότι, κατά τη σύνταξη των χωροταξικών πλαισίων, πρέπει να συνεκτιμάται και η κατά προτεραιότητα προώθηση των ΑΠΕ, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα προς τον σκοπό της βιώσιμης αξιοποίησης των πηγών του εθνικού πλούτου και συμφώνως προς τις διεθνείς υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η χώρα και τις δεσμεύσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακόμη, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ίδιου ν. 3851/2010 προστέθηκε νέα παράγραφος 1 στο άρθρο 8 του ν. 1650/1986, προβλέφθηκε δε ότι οι ΑΠΕ πρέπει να προωθούνται κατά προτεραιότητα ως μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της ατμόσφαιρας, την εξασφάλιση του βιώσιμου ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης και τη βιώσιμη αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου. Για την εγκατάσταση σταθμών

ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμφώνως προς τις διατάξεις του ανωτέρω ν. 3851/2010, λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το εγκεκριμένο ειδικό χωροταξικό πλαίσιο, πάντοτε με σκοπό τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του διαθέσιμου ενεργειακού δυναμικού. Κατά ρητή πρόβλεψη των ίδιων διατάξεων του ν. 3851/2010, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ γίνεται απευθείας κατ' εφαρμογή των κατευθύνσεων του υφιστάμενου ειδικού χωροταξικού πλαισίου. Στην περίπτωση ήδη εγκριθέντος περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού ή ρυθμιστικού σχεδίου, ζώνης οικιστικού ελέγχου ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης που δεν καλύπτουν επαρκώς τις κατευθύνσεις του χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές η χωροθέτηση των σχετικών έργων «γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή» του ειδικού πλαισίου. Βάσει των κατευθυντήριων επιλογών του ν. 3851/2010 σε συνδυασμό με τον ν. 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις» διατυπώθηκαν κανόνες και κριτήρια χωροθέτησης για κάθε κατηγορία ΑΠΕ γενικής εφαρμογής, με σκοπό την αξιοποίηση του εκμεταλλεύσιμου ενεργειακού δυναμικού της χώρας σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις για την εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, αφού λήφθηκαν υπόψη οι διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας για την προώθηση των ΑΠΕ, οι δυνατότητες διεξόδου τους βάσει του υφιστάμενου ενεργειακού δυναμικού, τα ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσής τους και των συνοδών αυτών έργων, καθώς και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις κάθε κατηγορίας ανανεώσιμων πηγών (ΣτΕ 1421 και 1422/2013).

Ενόψει των ανωτέρω, η προτεινόμενη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ εντός της περιοχής εφαρμογής του νέου ΡΣΘ πρέπει να λαμβάνει χώρα κατά τρόπο που να συνδυάζει την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ΑΠΕ και των διεθνών δεσμεύσεων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου «(...) ούτως ώστε να επιλέγεται, ως βέλτιστος μηχανισμός σχεδιασμού της ανάπτυξής τους, ο οποίος εξασφαλίζει τόσο την υλοποίηση των στόχων της ενεργειακής πολιτικής, όσο και την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, το σύστημα της χωροθέτησης μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων καθορισμένων σε εθνικό επίπεδο και προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες των περιοχών υποδοχής, καταλειπομένης της λεπτομερέστερης αντιμετώ-

πισης των επιπτώσεων από κάθε μεμονωμένο έργο στο στάδιο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων. Εντός του πλαισίου αυτού, η διαμόρφωση του ειδικότερου περιεχομένου των κανόνων χωροθέτησης κάθε κατηγορίας ανανεώσιμων πηγών γίνεται κατόπιν συνεκτιμήσεως του αναμενόμενου ποσοστού συμμετοχής τους στο μείγμα ενεργειακής παραγωγής, της ύπαρξης εκμεταλλεύσιμου ενεργειακού δυναμικού, το οποίο, κατ' αυτόν τον τρόπο, ανάγεται σε κριτήριο ιδιαίτερης βαρύτητας της φέρουσας ικανότητας των περιοχών υποδοχής, καθώς και της ανάγκης για αρμονική ένταξη των οικείων έργων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον (...). Τίθενται οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις της εθνικής χωροταξικής πολιτικής στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω, μέσω των εισαγόμενων με το ίδιο αυτό σχέδιο κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης, με τους οποίους επιδιώκεται, πλην άλλων, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 1 του σχεδίου, η εγκαθίδρυση ενός αποτελεσματικού μηχανισμού, που θα συμβάλλει στην υλοποίηση των διεθνών και ευρωπαϊκών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η χώρα για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών και η διαμόρφωση σαφούς πλαισίου, ώστε να περιοριστούν οι αβεβαιότητες και οι συγκρούσεις χρήσεων γης. Για την επίτευξη των στόχων αυτών προβλέπονται όροι και κριτήρια που αφορούν τον εντοπισμό των κατ' αρχήν κατάλληλων, από απόψεως διαθέσιμου δυναμικού, περιοχών για την εγκατάσταση των οικείων έργων, τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, δηλαδή την εκ των προτέρων απαγόρευση της εγκαταστάσεως μονάδων ηλεκτροπαραγωγής εντός ή πλησίον περιοχών που χρήζουν, λόγω της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής τους σημασίας ή της έντονης οικιστικής και οικονομικής τους ανάπτυξης, αυξημένης προστασίας, καθώς και την ενσωμάτωση στις επιμέρους ρυθμίσεις του σχεδίου συγκεκριμένων απαιτήσεων για την εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και, ιδίως, για την αρμονική ένταξη των σχετικών έργων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής εγκαταστάσεώς τους (...). Οι κανόνες αυτοί, οι περισσότεροι εκ των οποίων διαφοροποιούνται για κάθε μία από τις τέσσερις κατηγορίες, στις οποίες διακρίνεται ο εθνικός χώρος (...) μπορούν να καταταγούν σε τρεις ομάδες. Η πρώτη αφορά τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, εντός ή πλησίον των οποίων απαγορεύεται απολύτως η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων ή επιτρέπεται μεν υπό την επιφύλαξη, όμως, της τηρήσεως των ειδικών καθοριζόμενων ελαχίστων αποστάσεων, η δεύτερη έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό μέγιστων επιτρεπόμενων πυκνοτήτων αιολικών εγκαταστάσεων σε επίπεδο πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης και η τρίτη περιλαμβάνει τους κανόνες ένταξης των εγκαταστάσε-

26

ων αυτών στο τοπίο (...) δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, κοινών για όλες τις κατηγορίες εθνικού χώρου, που, λόγω της αυξημένης πολιτιστικής και περιβαλλοντικής τους σημασίας ή της οικιστικής και οικονομικής τους ανάπτυξης χρήζουν αυξημένης προστασίας (...)» (ΣτΕ 1421/2013, 3043/2011, 1509/2009. Πρβλ. επίσης ΣτΕ 3262/2009 κατά την οποία «[τ]α κριτήρια σχεδιασμού και διαχειρίσεως του οδικού δικτύου πρέπει να είναι σαφή, εξειδικευμένα και να συνδέονται προς τα υπόλοιπα στοιχεία του χωροταξικού σχεδίου, καθώς και να ενσωματώνουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ο σχεδιασμός του οδικού δικτύου γίνεται σε τρία επίπεδα, εθνικό, περιφερειακό και ειδικό (...) Επί οικισμών μέχρι 2.000 κατοίκων επιβάλλεται ευρύτερος πολεοδομικός σχεδιασμός με την κατάρτιση πολεοδομικής μελέτης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του οικείου χωροταξικού σχεδίου (...)»).

14. Επί των άρθρων 70 και 80

Συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 70 του παρόντος, «[η] αρμοδιότητα επί του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης ανήκει στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης, με την επωνυμία "Οργανισμός Θεσσαλονίκης" (ΟΡΘΕ), που ιδρύθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1561/1985 (Α' 148). Από την κατάργηση του ΟΡΘΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4250/2014 (Α' 74), η ως άνω αρμοδιότητα μεταφέρεται στο Τμήμα Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Θεσσαλονίκης που συστήθηκε με την παρ. 4.α του άρθρου 12 του ν. 4250/2014 και υπάγεται στη Διεύθυνση Χωροταξίας της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Όπου στον παρόντα ή σε άλλο νόμο ή κανονιστική πράξη προβλέπεται αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΟΡΘΕ, η αρμοδιότητα αυτή μετά τη κατάργηση του ΟΡΣΑ μεταφέρεται στο Συμβούλιο Μητροπολιτικού Σχεδιασμού, που έχει συσταθεί με την παρ. 5 περ. ε, του άρθρου 12 του ν.4250/2014».

Επίσης, στο άρθρο 80 παρ. 2 του νομοσχεδίου προβλέπεται ότι με την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται όλες οι διατάξεις του ν. 1561/1985, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 5, 7, 8, 9 και των παραγράφων 1, 3 και 4 του άρθρου 15, όπως ισχύουν. Περαιτέρω, ορίζεται ότι από την κατάργηση του ΟΡΘΕ συμφώνως προς το άρθρο 12 του ν. 4250/2014, καταργούνται, επίσης, οι διατάξεις των άρθρων 5, 7, 8 και 9 του ν. 1561/1985. Σημειώνεται ότι οι ως άνω καταργούμενες διατάξεις αφορούν, μεταξύ άλλων, τη σύσταση του ΟΡΘΕ, την Εκτελεστική Επιτροπή του, καθώς και οργανωτι-

κά θέματα του εν λόγω Οργανισμού.

Σχετικώς σημειώνεται, ότι συμφώνως προς το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 4250/2014, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4269/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' 142/28.06.2014), ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης (ΟΡΘΕ) καταργείται την 30ή Σεπτεμβρίου 2014.

Αθήνα, 28.7.2014

Ο εισηγητές
Αλεξάνδρα Καρέτσου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτρης Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών